

<u>5-2024-0002</u> (документтин ишфри) <u>7</u> (беттин саны) <u>01.03.2024-ж.</u> (Бекитилген датасы)	Ош мамлекеттик университети
	ИЛИМИЙ ИЗИЛДӨӨ ИШМЕРДҮҮЛҮКТҮ КОЛДОО САЯСАТЫ
	Ош мамлекеттик университетинин стимул берүүчү гранттары аркылуу долбоорлорду тандоо, каржылоо жана аткаруу тартиби жөнүндө

БЕКИТЕМИН
ОшМУнун ректору
К. Кожобеков

Ош мамлекеттик университетинин стимул берүүчү гранттары
аркылуу долбоорлорду тандоо, каржылоо жана аткаруу
тартиби жөнүндө
ЖОБО

**Ош мамлекеттик университетинин стимул берүүчү гранттары аркылуу
долбоорлорду тандоо, каржылоо жана аткаруу тартиби жөнүндө**

ЖОБО

ЧЕНЕМДИК ДОКУМЕНТТИН ПАСПОРТУ

Документтин аталышы	Ош мамлекеттик университетинин стимул берүүчү гранттары аркылуу долбоорлорду тандоо, каржылоо жана аткаруу тартиби жөнүндө
Документтин теги	ОшМУнун илимий изилдөө ишмердүүлүктү колдоо саясаты
Документтин түрү	Жобо
Бекитилгендиги жөнүндө маалымат	ОшМУнун административдик кеңешинин 2023-жылдын 1-декабрындагы отурумунда талкууланып, жактырылып, №11 протоколу менен бекитүүгө сунушталган. 2024-жылдын 1-мартындагы ОшМУнун Окумуштуулар кеңешинин № 6 протоколунун чечими менен кабыл алынган.
Документтин шифры	
Документтин кыскача аннотациясы	Бул жобо Ош мамлекеттик университетинин профессордук-окутуучулук курамынын, магистрант жана докторанттардын арасында илимий изилдөө долбоорлорун алуу тартибин, жол-жобосун аныктап турат.

ДОКУМЕНТТИН МАЗМУНУ

Титулдук барак	А-бет
Ченемдик документтин паспорту	В-бет
1. Жалпы жоболор	1-бет
2. Максаты	1-бет
3. Грант алууга укуктуу талапкерлер	1-бет
4. Грант алуу үчүн сынак уюштуруу мөөнөтү	2-бет
5. Грант алуу үчүн сынак уюштуруу тартиби	2-бет
5.1. Гранттык конкурска арыз тапшыруу эрежелери	2-бет
5.2. Гранттык конкурсту өткөрүү эрежелери	2-бет
5.3. Илимий-изилдөө долбоорго берилүүчү гранттын бюджетти	2-бет
Жыйынтык	3-бет
6. Долбоорду аткарууда илимий натыйжаларына жетишүүгө карата мониторинг эрежеси	4-бет
6.1. Негизги терминдер, түшүнүктөр	4-бет
6.2. Мониторингди уюштуруу	5-бет
6.3. Мониторинг жана баалоо аныктамасы	5-бет

1. Жалпы жоболор

- 1.1. Фундаменталдык, прикладдык (медицина, табигый, так илимдер, коомдук жана гуманитардык багыттар) илимий изилдөөлөр боюнча гранттардын өлчөмү жана саны (мындан ары грант) университеттин Илимий-техникалык кеңеши тарабынан аныкталат (Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 22-декабрындагы №862, 3-март токтомдорунун редакциясына ылайык, 2017 № 138);
- 1.2. Университеттин Илимий-техникалык кеңеши (мындан ары ИТК) илимий долбоорлорго гранттарды берүү үчүн жыл сайын өткөрүлүүчү сынакты (мындан ары - сынак) белгилейт;
- 1.3. Сынак комиссиясы грант алуу үчүн талапкерлердин долбоорлорун (программаларын) арыздары жана конкурстук материалдары, жетекчилери, тобун (командасын) белгилөөсү менен карайт жана гранттарды берүү жөнүндө чечим кабыл алат;
- 1.4. Конкурса университеттин профессордук-окутуучулук курамы, PhD докторанттар, магистранттар жана аспиранттар катыша алышат;
- 1.5. Илимий изилдөө үчүн ЖОЖдун ичиндеги гранттарды каржылоо чыгымдардын сметасына ылайык илимий ишмердүүлүктү колдоо максатында Университеттин атайын каражатынан каржыланат;
- 1.6. ОшМУ өзгөчө статуска ээ 5 университеттин бири экендигин эске алуу менен ички каражаттан грантка берилүүчү каражаттардын натыйжалуулугун жогорку деңгээлге чыгаруу үчүн атайын буга чейин бекитилген ЖОБОго редакцияланган жаны тартиби иштелип чыгылды.

2. Максаты

- 2.1. Университеттин профессордук-окутуучулук курамын, PhD докторанттарын, магистранттарын жана аспиранттарын стимулдаштыруу аркылуу, илимий-изилдөө иштерине тартуу жана анын натыйжалуулугун жогорулатуу;
- 2.2. Республиканын, региондун илимдин приоритеттүү илимдин багыттарына салым кошуучу долбоорлорду кубаттоо жана бул иштерге каржылык колдоо көрсөтүү;
- 2.3. Университеттин профессордук-окутуучулук курамы, PhD докторанттар, магистранттар жана аспиранттар тарабынан жүргүзүлүп жаткан илимий-изилдөө иштерин аткарууга шарттарды түзүү;
- 2.4. Университеттин структуралык бөлүмдөрүндө илимий изилдөөлөрдү активдештирүү жана алардын илимий потенциалын өнүктүрүүгө өбөлгө түзүү;
- 2.5. Коллабрациялуу (дисциплиналар аралык) мүнөздөгү долбоорлорду колдоо жана университеттин кызматкерлери тарабынан аткарылып жаткан биргелешкен илимий изилдөөлөргө көмөктөшүү;
- 2.6. Алынган натыйжалардын илимий жыйынтыктарынын жарыялануусуна, илимий – изилдөө иштердин практикалык жүзөгө ашырылып, өндүрүшкө кийирилүүсүнө жана региондорду өнүктүрүү багытындагы иш аракеттерге колдоо көрсөтүү жана мүмкүнчүлүк түзүү.

3. Грант алууга укуктуу талапкерлер

Грант алуу үчүн долбоордук конкурска илимдин докторлору, илимдин кандидаттары, изилдөөгө катышып долбоор аткаргандар, спецификасы өзгөчө болгон багыттагы адистер арыз бере алат.

4. Грант алуу үчүн сынак уюштуруу мөөнөтү

- 4.1. Даярдалган долбоорлорду конкурска кабыл алуу календардык жылдын башында 15-январдан баштап 28-февралга чейин онлайн жүргүзүлөт;
- 4.2. Календардык жылдын 1-мартынан 15-мартка чейин илим жана инновация бөлүмүнүн кызматкерлери тарабынан конкурска келген долбоорлор текшерилип кемчилдиктер болсо толукталат жана анын электрондук версиясы көз карандысыз эксперттерге жиберилет;
- 4.3. Ар бир жылдын 16-мартынан баштап 30-апрелге чейин көз карандысыз эксперт консультанттар карап чыгып өз бааларын берип кийинки этапка өткөрүшөт;
- 4.4. Май айында Ош мамлекеттик университетинин Илимий техникалык кеңешинин отурумунда конкурска катышкан долбоорлор талкууланып, болжолдуу илимий натыйжаларынын практикалык баалуулугу бар долбоорлор тандалып алынат;
- 4.4. Май айында Ош мамлекеттик университетинин Илимий техникалык кеңеш тарабынан отурумунда каралып долбоорлор тандалып алынат;
- 4.5. Илимий долбоорлордун бюджетти май айында университеттин пландоо-финансылоо бөлүмү тарабынан каралып чыккандан кийин ИТКнын кароосуна коюлат;
- 4.6. Июнь айында кийинки окуу-жылына карата тандалып алынган долбоорлорду университеттин ректору бекитет;
- 4.7. Жаңы окуу жылынын башында 1-сентябрдан баштап долбоор каржылана баштайт.

5. Грант алуу үчүн сынак уюштуруу тартиби

5.1. Гранттык конкурска арыз тапшыруу эрежелери

- 5.1.1. Илимий изилдөөгө багытталган долбоорду гранттык конкурска катышуу үчүн арыз тапшырууда бардык талап кылынган документтер менен бирге **“Изилдөө планы” (Research proposal)** кошо тапшырлуусу зарыл;
- 5.1.2. Илимий-изилдөө долбоору ОшМУнун grant.oshsu.kg сайтына катталып, онлайн толтурат.

5.2. Гранттык конкурсту өткөрүү эрежелери

- 5.2.1. Берилген илимий-изилдөө долбоордун талапка жараша толтурулган же толтурулбаганын Илим жана инновация бөлүмүнүн кызматкерлери тарабынан текшерилет жана кийинки этапка өткөрүлөт;
- 5.2.2. Илим жана инновация бөлүмүнөн өткөндөн кийин эксперт-консультанттар (Скопуска жарыяланган макалалары бар изилдөөчүлөр/ ОшМУда эмгектенбегендер дагы эксперт-консультант боло алат) “Изилдөө планын” карап чыгышат. Эксперт-консультанттардын текшерүүсүнөн өткөн гана долбоорлор конкурстун кийинки этабына өтөт;
- 5.2.3. Эксперт-консультанттардын сынынан өткөн илимий-изилдөө долбоорлор ОшМУнун Илимий-техникалык кеңешинин кароосуна келет. ИТКнын мүчөлөрү карап чыгып макулдук берет же артка кайтарат. Бул этаптан кийин кийинки баскычка өткөрүлөт;
- 5.2.4. ИТКнын сынынан өткөндөн кийин илимий изилдөө долбоорлору университеттин ректору тарабынан бекитилет.

5.3. Илимий-изилдөө долбоорго берилүүчү гранттын бюджетти

- 5.3.1. Окутуучу бир жылдык окуу жүктөмүнөн баш тартып же 0,5 ставкага чейин өлчөмдө калтырып (изилдөө ишине жолтоо болбой тургандай) бир жыл бою илимий изилдөөгө убактысын арнай алат. Ал үчүн долбоордун бюджетине айлык маяна катары бир ставкадагы маянасынын суммасын 12 айга көбөйтүп, бир жылдык жалпы

сумманы көрсөтүүсү шарт. Бул маселеде ар бир окутуучу жеке өзү чечим кабыл ала алат.

Эскертүү: Окуу жүктөмүнөн баш тартуу дегенди түшүндүрбөйт. Эгерде грантка арыз берүүчү окуу жүктөмүн аткарып жана изилдөө да жүргүзө алса, анда окутуучулук айлык акысын толук (кошумча үстөк акысын кошо) окутуучулугунан алат, изилдөөгө кете турган башка чыгымдарын гана бюджетте көрсөтөт. Кошумча изилдөө жүргүзсө, анда жалпы жүктөм 1,5 ставкадан ашпоосу керек;

5.3.1.1. Бир кыска мөөнөттөгү долбоорго айлык акыга 1,5 ставка каралат жана ошол ставка аткаруучуларга бөлүнөт: Мисалы, окутуучу окутуучулугуна 0,5ставка, изилдөө ишинен 0,5 ставка аткарсан, 1 ставкага кошумча акы эки жактан тең каралат.

5.3.2. Изилдөө процесси башталгандан баштап Скопуста индекстелген журналда изилдөөнүн алынган натыйжаларды камтыган макаласы жарыяланганга чейин эксперт-консультанттын (Ментор) кызмат акысын да бюджетке кошуп каралуусу керек;

5.3.3. СКОПУСТА индекстелген журналдардын талабы боюнча макаланы Анти-плагиаттан өткөрүү кызмат акысын бюджетке киргизүү керек;

5.3.4. СКОПУСТА индекстелген журналдарда жарык көргөн макалалар эки түрдүү болот. Open access (открый доступ/ачык жеткиликтүү) кызматы акысыз же акысыз эмес турат. Ачык жеткиликтүү болуш үчүн кызмат акы төлөөнүсү керек (Ачык жеткиликтүүлүк кызмат акысына төлөнөт). Бул кызмат акыга төлөнүүчү каражат бюджетке киргизилиши керек;

5.3.5. Илимий изилдөө ишинде изилдөөчү дагы кошумча керектелүүчү каражаттарды бюджетке киргизсе болот (илимий сапар, күнүмдүк чыгымдар ж.б.). Бирок, изилдөө лабораториясын, борборун ачууга жана керектелүүчү лабораториялык жабдууларга алына турган каражат мындан ары долбоордун бюджетине киргизилбейт. Аны факультет университеттин эсебинен өз алдынча камсыздап берүүсү керек;

5.3.6. Айлык маянадан сырткары бюджетте көрсөтүлгөн каражаттардын төлөмдөрү аткарылгандан кийин ашып калса, ал университетке кайтарылат;

5.3.7. Керектүү жабдуулар алынгандан кийин долбоордун жетекчиси менен материалдык жоопкерчилик боюнча келишим түзүлөт жана эсеп бөлүмү тарабынан инвентарь номер коюлат;

5.3.8. Долбоордун илимий жыйынтыктары өндүрүшкө киргизилсе жана практикалык чөйрөдө колдонулса, анда далилдер талап кылынат (ишканалардан акт, билим берүү уюмдарынан, башкаруу органдарынан, жергиликтүү өзүн-өзү башкаруу органдарынан, илимий институттардан, башка окуу жайларынан ж.б. актылар, патенттер (илимий ачылыш же инновация болсо) ж.б.).

Жыйынтык

1. Илимий изилдөө долбоорго грант алган кызматкер изилдөөдөн алынган натыйжаларды СКОПУСТА индекстелген журналга илимий макала катары жарыялоосу керек. Эгерде бир жылдык долбоор аткарылса, долбоор жыйынтыкталгандан кийинки экинчи жыл ичинде СКОПУСТА индекстелген журналга илимий макала жарыялоосу керек.

2. СКОПУСКА жарыяланган илимий макалалар квартили бар индекстелген журналдарга жарыяланышы шарт (Q1, Q2, Q3, Q4. Ушул көрсөтүлгөндөрдөн башка журналдар кабыл алынбайт).

3. Илимий изилдөө долбоорунун жыйынтыгы эң кеч 2 жылда журналга жарыяланбаса, анда грант алган изилдөөчү айлык акысынан ай сайын бөлүп каржыланган чыгымды кайра кайтарат.

Эскертүү: Жогорудагы көрсөтүлгөн эрежелер 2023-жылдан баштап ишке киргизилген.

6. Долбоорду аткарууда илимий натыйжаларына жетишүүгө карата мониторинг эрежеси

6.1. Негизги терминдер, түшүнүктөр

Долбоор-бул убакыттын жана ресурстун чектелген шарттарында уникалдуу илимий жыйынтыкты(продукцияны) же кызматты жаратууга багытталган өз ара байланышкан иш-чаралардын комплекси.

Долбоорду аткаруу – бул командалык иш. Долбоордун командасы долбоордун максатына натыйжалуу жетүүсүнө кызыкдар адамдардын тобу.

Долбоордун автору же менеджери (өтүнмө арыз тапшырган адам же адамдар тобу) уникалдуу идеясы, туура финансылык сметасы менен долбоорун каржылоонун натыйжасында ишке ашырып, факультетке, университетке же өлкөгө пайдалуу таасирин тийгизүүчү же пайда алып келүүчү адам.

Демөөрчү – бул долбоорду ар тараптуу (каржылык, кеңеш, уюштуруу иштерине) колдоо көрсөткөн адам же мекеме.

Долбоордук кеңсе – долбоорду ишке ашырууга каржылык колдоо көрсөтө турган же долбоордун натыйжа берип аткарылышын жана таасир этүүсүн өтүнмө берген күндөн баштап акыркы фазасына чейин көзөмөлдөй турган бөлүм же мекеме.

Тышкы долбоорлор – эл аралык уюмдар, банктар, алмашуу программалары өкмөттүк эмес уюмдар тарабынан каржылаган долбоорлор.

Мониторинг – процесске туруктуу байкоо жүргүзүү, баалоо, анын натыйжасын, абалынын өзгөрүлүшүн байкоо жана жыйынтык үчүн чечимдерди кабыл алуу. Мониторинг иштеп жаткан моделде үзгүлтүксүз (3 ЖОЛУ) жүргүзүлөт мониторингдин жыйынтыгы боюнча программага же долбоорго өзгөртүүлөр киргизилиши мүмкүн. Мониторинг иш-аракеттерди жана натыйжаларды далилдер менен б.а. пландар менен салыштырат. Мониторингдин максаты долбоордун максатына өз мөөнөтүндө жетишин көзөмөлдөө.

Баалоо – иш-аракеттердин же өндүрүлгөн натыйжаларды талдоо болуп саналат долбоорду, планды же программаны ишке ашыруунун натыйжасы. Максаты программанын ишмердүүлүгүн оптималдаштыруу; аткарылган пландын аткарылышын текшерүү; жетишүү/жетишпей калуу себептерин талдоо иш-чаранын пландаштырылган жыйынтыктары. Бул баалоо программанын аткарылышын текшерүүгө, көйгөйлөрдү аныктоого жана келечекке багыттарды сунуштоого мүмкүнчүлүк берет.

1. Баалоо (баштапкы фазада) – долбоорго арыз тапшырылганда эки этап менен бааланат жана долбоордун уникалдуулугуна, баалуулуктарына, тобокелдиктерди алдын алуусуна жана финансылык планына жараша тандалып алынат жана каржылоо башталат.
2. Баалоо мониторингдин интервалдык фазасында да бааланат, эгер долбоор туура багытта болсо өз ишмердүүлүгүн улантат, эгер баалоо учурунда натыйжа аз болсо долбоорду каржылоо токтотулат.

6.2. Мониторингди уюштуруу

Долбоорду иштеп чыгууну башкаруу ресурстардын олуттуу бөлүгү тандоодон өткөн долбоорду ишке ашыруунун негизги процесси болуп саналат.

Долбоорду ишке ашыруу стадиясында долбоордун менеджеринин (жетекчисинин) негизги милдеттери төмөндөгүдөй:

- 1) Долбоордун талаптарын аткаруу жана илимий натыйжаларды жаратуу үчүн иш-чараларды интеграциялайт жана координациялайт;
- 2) Долбоордун командасын тандайт жана башкарат;
- 3) Долбоорго бөлүнгөн ресурстарды башкаруу, мониторингдин 3 фазасын талаптагыдай өткөрөт, өз убагында календардык планга ылайык отчет даярдайт жана тапшырат.

Долбоордун менеджери (илимий даражалуулугу, изилдөөгө катышкан тажрыйбасы жетиштүүлүгү эске алынат) долбоорду ишке ашыруу башталганга чейин, б.а. долбоорду баштоо стадиясында дайындалат.

Долбоордун календардык планында көрсөтүлгөн мөөнөттө долбоордун максатына жетүүсү үчүн аткарылышында тобокелдиктерге жол бербөө жана процессти үзгүлтүккө учуратпай ийгиликтүү аяктоодо мониторингдин 3 фазасы милдетүү түрдө жүргүзүлөт.

Долбоордогу өзгөртүүлөр мониторингдин ар бир фазасынан кийин гана кошумча иш-чаралардын долбоордук планына киргизүү менен аяктайт.

Долбоордун максаттарына жетүүгө багытталган иш-аракеттерди аткаруу долбоордун бекитилген календардык планында көрсөтүлөт.

Долбоордун натыйжаларына жетүү кадамдарынын аткарылышы 1-2-3-фазаларда жүргүзүлөт.

Долбоордун отчеттуулугу (аткарылышы, абалы, жүрүшү) боюнча мониторингден сырткары университеттин сайтына жүктөлөт.

Долбоорго катышкан милдеттер аткарылбаса, кошумча убакыт долбоорду ишке ашырууда эң акыркы стадиясында кошуп берүү же бербөө чечими ИТК тарабынан кабыл алынат:

- 1) тобокелдиктерди токтотуу (тобокелдик жок болсо 1-фазадан өтөт) же алдын алуу иш-чараларынын планын түзүү (тендерден сатып алуулар кечиктирилсе) керек.
- 2) бекитилген өзгөртүүлөрдү долбоордун планына жана чөйрөсүнө ылайыкташтыруу керек.
- 3) 1-фазага эки айдан алты айга чейин кошумча убакыт берилет. Андан кечиксе, долбоорду аткаруу токтотулат.

Долбоордун отчеттуулугу (аткарылышы, абалы, жүрүшү) боюнча мониторингден сырткары сайтына жүктөлөт.

6.3. Мониторинг жана баалоо аныктамасы.

Мониторинг жана баалоо долбоорду башкаруу процессинин маанилүү бөлүгү болуп саналат.

Критикалык талдоо, уюштуруучулук билим, негизделген чечим кабыл алуу жана баалоо таасири каралат;

Мониторинг башкаруу үчүн зарыл болгон реалдуу убакыт маалыматын берет, ал эми баалоо тереңирээк түшүнүктөрдү берет. Мониторинг процесси суроолорду аныктай алат, баалоого жооп берет. Мындан тышкары, баалоо негизинен долбоордук цикл учурунда мониторинг аркылуу алынган маалыматты киргизүүгө таянат, прогресс маалыматы катары долбоор жана натыйжалуулук көрсөткүчтөрү болуп саналат.

Эреже катары, долбоорду ишке ашыруунун жүрүшүндө мониторингдин 3 фазасы аткаруу мөөнөтү боюнча, иш-планына ылайык жүргүзүлөт. Мониторингдин натыйжалары долбоорлордун эффективдүүлүгүнө, айлана-чөйрөгө жана социалдык абалына адамдарга таасирине чоң маани берет. Ошол эле учурда мониторинг долбоордун, программанын күтүлгөн натыйжаларга (аралык натыйжалар, натыйжалары, таасири) алып келеби деген суроого жооп боюнча көзөмөл болуп саналат.

Мониторинг жүргүзүү инвестицияларды жана ресурстарды пайдаланууну, ошондой эле прогрессти көзөмөлдөөгө, иш-чараларды ишке ашыруу жана аралык натыйжаларды камсыз кылууга мүмкүндүк берет. Мониторинг иш-чаралардын аткарылышын финансылык кандай тартипте камсыз кылынышы, башкача айтканда убакыт жагынан алардын эффективдүүлүгүн аныктайт (же токтотот) жана ресурстук чыгымдар болушун текшерет.

№	Көрсөткүчтөр	Мониторинг	Баалоо
1	Мөөнөтү	Долбоордун иш-планы боюнча	1-фазада 3-айдан 6-айга чейинки 2-3-фазада долбоордун мөөнөтүнө жараша текшерүү (Мисалы: 1-жыл болсо ар 3 айда, 2-жыл болсо ар алты айда): долбоор боюнча иштин баштапкы этабында долбоордун ортосунда, долбоорду аяктоодо
2	Негизги аткаруучулар	Долбоордун кызматкерлери, максаттуу топ	Долбоордун иш-планына ылайык аткарган иштери бааланат.
3	Процесс	Долбоордун аткаруучулары тарабынан долбоордун аткарылышы (аралык отчеттору ж.б.)	Долбоордун натыйжалуулугу мониторингден кийин аныкталып, бааланат
4	Акыркы отчеттор	Долбоордун аткарылышы боюнча толук вариантта 200-500 создон ашпаган жазуу отчету (1. долбоордун идеясы, аталышы 2. долбоордун жүрүшү 3. тобокелчиликтери 4. долбоордун жетишкендиктери жана таасири)	Долбоорго катышкандардын баалоосу жана тажрыйбасы

№	Долбоордун аталышы	Иш чаралар			Эскертүү
		Баштапкы фаза	Интервалдык фаза	Жыйынтыктоочу фаза	
1	Мөөнөтү				
2	Долбоордун аткаруучуларынын аткарган иштери				
3	Процесс				
4	Жыйынтык отчет				
5	Долбоордун аягы	Долбоордун жыйынтыктоочу отчету тапшырылат.			

Илим жана инновация бөлүмүнүн башчысы, доцент Курбанбаева Н.Н.

Илим жана инновация боюнча проректор, доцент Арапбаев Р.Н.

Инвестиция жана өнүгүү боюнча проректор, доцент Токторов К.К.

Пландоо-финансылык бөлүмүнүн башчысы Курбанбаева Д.Ш.

Укуктук иштер бөлүмүнүн башчысы Айдарбекова Ж.А.